

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2026 m. vasario 11 d.
(OR. en)

15929/25

Tarpinstitucinės bylos:
2025/0162 (NLE)
2025/0163 (NLE)

AELE 107
CH 62
MI 957

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties
įvertinimo abipusio pripažinimo institucinis protokolai

SUSITARIMO
TARP EUROPOS BENDRIJOS IR
ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJOS
DĖL ATITIKTIES ĮVERTINIMO
ABIPUSIO PRIPAŽINIMO
INSTITUCINIS PROTOKOLAS

EUROPOS SĄJUNGA (toliau – Sąjunga)

ir

ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJA (toliau – Šveicarija),

toliau – Susitariančiosios Šalys,

KADANGI Sąjunga ir Šveicarija yra saistomos daugelio įvairių sričių dvišalių susitarimų, kuriuose nustatytos konkrečios teisės ir pareigos, tam tikrais atžvilgiais panašios į Sąjungoje nustatytas teises ir pareigas,

PRISIMINDAMOS, kad tų dvišalių susitarimų tikslas – didinti Europos konkurencingumą ir užtikrinti glaudesnius ekonominius Susitariančiųjų Šalių tarpusavio ryšius, grindžiamus lygybe, abipusiškumu ir bendra jų lengvatų, teisių ir pareigų pusiausvyra,

PASIRYŽUSIOS stiprinti ir intensyvinti Šveicarijos veikimą Sąjungos vidaus rinkoje pagal tas pačias taisykles, kurios taikomos vidaus rinkai, išsaugodamos savo bei savo institucijų nepriklausomumą ir, kiek tai susiję su Šveicarija, laikydamosi principų, kylančių dėl tiesioginės demokratijos, federalizmo ir sektorinio jos veikimo vidaus rinkoje pobūdžio,

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS, kad Šveicarijos Federalinio Aukščiausiojo Teismo ir visų kitų Šveicarijos teismų, taip pat valstybių narių teismų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencija aiškinti šį Susitarimą konkrečiais atvejais yra išlaikoma,

SUVOKDAMOS, kad būtina užtikrinti vienodumą su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose Šveicarija veikia dabar ir veiks ateityje,

SUSITARĖ:

1 SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šio protokolo tikslas – Susitariančiosioms Šalims ir ekonominės veiklos vykdytojams bei asmenims užtikrinti didesnę teisinę tikrumą, vienodą požiūrį ir vienodas sąlygas su vidaus rinka susijusioje srityje, kuriai taikomas 1999 m. birželio 21 d. Liuksemburge priimtas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo (toliau – Susitarimas).
2. Siekiant 1 dalyje išdėstyto tikslo, šiame Protokole nustatomi nauji instituciniai sprendimai, kuriais sudaromos sąlygos nuolat ir darniai stiprinti Susitariančiųjų Šalių ekonominius santykius. Atsižvelgiant į tarptautinės teisės principus ir nekeičiant Susitarimo taikymo srities ar tikslų, šiame Protokole visų pirma nustatomi Susitarimui įgyvendinti reikalingi instituciniai sprendimai, kurie yra bendri dvišaliams susitarimams, sudarytiems ar sudarysimiems su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija, t. y.:
 - a) Susitarimo suderinimo su jo taikymui aktualiais Sąjungos teisės aktais procedūra;

- b) vienodas Susitarimo ir Sąjungos teisės aktų, į kuriuos Susitarime daroma nuoroda, aiškinimas ir taikymas;
- c) Susitarimo taikymas ir jo priežiūra ir
- d) ginčų sprendimas pagal Susitarimą.

2 STRAIPSNIS

Ryšys su Susitarimu

- 1. Šis Protokolas, jo priedas ir priedėlis yra neatskiriama Susitarimo dalis.
- 2. Šiuo Protokolu panaikinamos Susitarimo nuostatos išvardytos toliau:
 - a) 1 straipsnio 3 dalis
 - b) 14 straipsnis ir
 - c) 19 straipsnis.
- 3. Nuorodos į Europos bendriją arba Bendriją Susitarime laikomos nuorodomis į Sąjungą.

3 STRAIPSNIS

Su vidaus rinka susijusių sričių,
kuriuose veikia Šveicarija, dvišaliai susitarimai

1. Esami ir būsimi dvišaliai Sąjungos ir Šveicarijos su vidaus rinka susijusių sričių, kuriuose Šveicarija veikia, tarpusavio susitarimai laikomi nuoseklia visuma, kuria užtikrinama Sąjungos ir Šveicarijos tarpusavio teisių bei pareigų pusiausvyra.
2. Susitarimas laikomas su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, dvišaliu susitarimu.

2 SKYRIUS

SUSITARIMO SUDERINIMAS SU SAJUNGOS TEISĖS AKTAIS

4 STRAIPSNIS

Dalyvavimas rengiant Sąjungos teisės aktus (sprendimų formavimas)

1. Pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) rengdama pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto Susitarimo taikymo srityje, Europos Komisija (toliau – Komisija) apie tai praneša Šveicarijai ir neoficialiai konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tokiu pat būdu, koku prašo Sąjungos valstybių narių ekspertų pateikti nuomonę rengdama savo pasiūlymus.

Preliminarus pasikeitimas nuomonėmis bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu vyksta Jungtiniame komitete, įsteigtame Susitarimo 10 straipsniu (toliau – Komitetas).

Svarbiais etapu, einančio prieš Sąjungai priimant teisės aktą, momentais Susitariančiosios Šalys vienos iš jų prašymu dar kartą konsultuojasi Komitete, nuolat viena kitą informuodamos ir konsultuodamos.

2. Pagal SESV rengdama į Susitarimo taikymo sritį patenkančių pagrindinių Sąjungos teisės aktų deleguotuosius aktus, Komisija užtikrina, kad Šveicarija kuo plačiau dalyvautų rengiant tų deleguotųjų aktų projektus, ir konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tuo pačiu pagrindu, kuriuo ji konsultuojasi su Sąjungos valstybių narių ekspertais.
3. Pagal SESV rengdama į Susitarimo taikymo sritį patenkančių pagrindinių Sąjungos teisės aktų įgyvendinimo aktus, Komisija užtikrina, kad Šveicarija kuo plačiau dalyvautų rengiant tų įgyvendinimo aktų projektus, kurie vėliau bus pateikti komitetams, padedantiems Komisijai naudotis jos gyvendinimo įgaliojimais, ir konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tuo pačiu pagrindu, kuriuo ji konsultuojasi su Sąjungos valstybių narių ekspertais.
4. Šveicarijos ekspertai dalyvauja komitetų, kuriems netaikomos 2 ir 3 dalys, darbe, kai to reikia tinkamam Susitarimo veikimui užtikrinti.

Komitetas sudaro ir atnaujina tų komitetų ir, kai tinkama, kitų panašių komitetų sąrašą.

5. Šis straipsnis netaikomas Sąjungos teisės aktams ir jų nuostatoms, kuriems taikoma 5 straipsnio 7 dalyje nurodyta išimtis.

5 STRAIPSNIS

Sjungos teisės aktų įtraukimas

1. Siekdamas teisinio tikrumo ir teisės aktų, priimamų su vidaus rinka susijusioje srityje, kurioje Šveicarija veikia pagal Susitarimą, vientisumo, Šveicarija ir Sąjunga užtikrina, kad Susitarimo taikymo srityje priimti Sąjungos teisės aktai po jų priėmimo būtų kuo greičiau įtraukti į Susitarimą.
2. Šveicarija savo teisinėje sistemoje priima arba palieka galioti nuostatas, kad būtų pasiektas rezultatas, kuris turi būti pasiektas į Susitarimą pagal šio straipsnio 4 dalį įtrauktais Sąjungos teisės aktais, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į adaptacijas, dėl kurių nusprendžia Komitetas.
3. Priėmusi teisės aktą Susitarimo taikymo srityje, Sąjunga apie tai kuo greičiau praneša Šveicarijai per Komitetą.

Bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu Komitetas surengia pasikeitimą nuomonėmis tuo klausimu.

4. Komitetas, veikdamas pagal šio straipsnio 1 dalį, kuo greičiau priima sprendimą iš dalies pakeisti Susitarimo 1 priedą, įskaitant būtinas adaptacijas.
5. Nedarant poveikio šio straipsnio 1 ir 2 dalims, jei tai būtina siekiant užtikrinti Susitarimo ir 1 priedo, iš dalies pakeisto pagal šio straipsnio 4 dalį, suderinamumą, Komitetas gali pasiūlyti persvarstytą Susitarimo redakciją, o Susitariančiosios Šalys ją turi patvirtinti pagal savo vidaus procedūras.

6. Susitarime pateiktos nuorodos į nebegaliojančius Sąjungos teisės aktus laikomos nuorodomis į Sąjungos teisės aktus, kuriais tie teisės aktai panaikinami, įtrauktus į Susitarimo 1 priedą, nuo tada, kai įsigalioja Komiteto sprendimas dėl Susitarimo 1 priedo atitinkamo dalinio pakeitimo pagal šio straipsnio 4 dalį, nebent tame sprendime būtų nustatyta kitaip.

7. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga netaikoma Europos Sąjungos teisės aktams ir jų nuostatomis, kurie patenka į toliau numatytos 1 straipsnio 1 dalies išimties taikymo sritį:

8. Laikantis 6 straipsnio, pagal šio straipsnio 4 dalį priimti Komiteto sprendimai įsigalioja nedelsiant, tačiau jokių būdu ne anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradedamas taikyti Sąjungoje.

9. Per visą šiame straipsnyje nustatytą procedūrą Susitariančiosios Šalys gera valia bendradarbiauja, kad palengvintų sprendimų priėmimą.

6 STRAIPSNIS

Šveicarijos konstitucinių pareigų vykdymas

1. Per 5 straipsnio 3 dalyje nurodytą pasikeitimą nuomonėmis Šveicarija informuoja Sąjungą, ar ji turi įvykdyti konstitucines pareigas, kad 5 straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas taptų privalomas.

2. Jei 5 straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas taps privalomas tik Šveicarijai įvykdžius konstitucines pareigas, jai suteikiamas ne ilgesnis kaip dvejų metų terminas nuo šio straipsnio 1 dalyje nustatytos informacijos pateikimo dienos, išskyrus atvejus, kai pradedama referendumo procedūra, – tokiu atveju šis terminas pratęsiamas vienais metais.

3. Kol Šveicarija praneš, kad ji įvykdė konstitucines pareigas, Susitariančiosios Šalys 5 straipsnio 4 dalyje nurodytą sprendimą taiko laikinai, išskyrus atvejus, kai Šveicarija informuoja Sąjungą, kad to sprendimo laikinai taikyti neįmanoma, ir nurodo to priežastis.

5 straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas jokia būdu negali būti laikinai taikomas anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradedamas taikyti Sąjungoje.

4. Įvykdžiusi 1 dalyje nurodytas savo konstitucines pareigas, Šveicarija apie tai nedelsdama praneša Sąjungai per Komitetą.

5. 5 straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas įsigalioja tą dieną, kurią pateikiamas šio straipsnio 4 dalyje numatytas pranešimas, tačiau jokia būdu ne anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradedamas taikyti Sąjungoje.

3 SKYRIUS

SUSITARIMO AIŠKINIMAS IR TAIKYMAS

7 STRAIPSNIS

Vienodo aiškinimo principas

1. Siekiant 1 straipsnyje nustatytų tikslų ir laikantis tarptautinės viešosios teisės principų, su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliai susitarimai ir Sąjungos teisės aktai, į kuriuos tokiuose susitarimuose daroma nuoroda, vienodai aiškinami ir taikomi su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija.
2. Sąjungos teisės aktai, į kuriuos Susitarime daroma nuoroda, ir Susitarimo nuostatos tiek, kiek jų taikymas susijęs su Sąjungos teisės sąvokomis, aiškinami ir taikomi laikantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, galiojančios prieš pasirašant Susitarimą arba jį pasirašius.

8 STRAIPSNIS

Veiksmingo ir darnaus taikymo principas

1. Komisija ir Šveicarijos kompetentingos institucijos bendradarbiauja tarpusavyje ir padeda viena kitai užtikrinti Susitarimo taikymo priežiūrą. Jos gali keistis informacija apie Susitarimo taikymo priežiūros veiklą. Jos gali keistis nuomonėmis ir aptarti abipusio intereso klausimus.
2. Kiekviena Susitariančioji Šalis imasi tinkamų priemonių veiksmingam ir darniam Susitarimo taikymui jos teritorijoje užtikrinti.
3. Susitarimo taikymo priežiūrą Susitariančiosios Šalys vykdo kartu Komitete.

Jei Komisija arba Šveicarijos kompetentingos institucijos sužino apie neteisingo taikymo atvejį, klausimas gali būti perduotas Komitetui, kad jis rastų priimtina sprendimą.

4. Komisija ir Šveicarijos kompetentingos institucijos stebi, kaip Susitarimą taiko kita Susitariančioji Šalis. Taikoma 10 straipsnyje nustatyta procedūra.

Jei veiksmingam ir darniam Susitarimo taikymui užtikrinti būtina tam tikra Sąjungos institucijų priežiūros vykdymo kompetencija vienos Susitariančiosios Šalies atžvilgiu, pavyzdžiui, įgaliojimai atlikti tyrimus ir priimti sprendimus, tokia kompetencija turi būti konkrečiai numatyta Susitarime.

9 STRAIPSNIS

Išskirtinumo principas

Susitariančiosios Šalys įsipareigoja ginčo dėl Susitarimo ir Sąjungos teisės aktų, į kuriuos Susitarime daroma nuoroda, aiškinimo ar taikymo arba, kai taikytina, dėl Komisijos sprendimo, priimto remiantis Susitarimu, atitikties Susitarimui nespęsti kitais būdais nei nustatyta šiame Protokole.

10 STRAIPSNIS

Procedūra, taikoma kilus aiškinimo ar taikymo sunkumų

1. Jei aiškinant ar taikant Susitarimą arba Sąjungos teisės aktą, į kurį Susitarime daroma nuoroda, kyla sunkumų, Susitariančiosios Šalys konsultuojasi tarpusavyje Komite, kad rastų abiem pusėms priimtina sprendimą. Šiuo tikslu Komitetui pateikiami visi naudingi informacijos elementai, kad jis galėtų išsamiai išnagrinėti padėtį. Komitetas išnagrinėja visas galimybes toliau užtikrinti tinkamą Susitarimo veikimą.
2. Jei Komitetui šio straipsnio 1 dalyje nurodyto sunkumo nepavyksta pašalinti per tris mėnesius nuo dienos, kurią jam apie tą sunkumą buvo pranešta, bet kuri iš Susitariančiųjų Šalių gali prašyti, kad ginčą spręstų arbitražo teismas pagal priedėlyje nustatytas taisykles.

3. Jei ginčo metu iškyla klausimas dėl 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos nuostatos aiškinimo arba taikymo ir jei tą nuostatą būtina išaiškinti tam, kad arbitražo teismas galėtų išspręsti ginčą ir priimti sprendimą, jis šį klausimą perduoda Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Jei ginčo metu iškyla klausimas dėl nuostatos, kuriai taikoma 5 straipsnio 7 dalyje nurodyta pareigos atlikti dinamišką suderinimą išimtis, aiškinimo arba taikymo ir jei ginčas nėra susijęs su Sąjungos teisės sąvokų aiškinimu arba taikymu, arbitražo teismas ginčą išsprendžia nesikreipdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

4. Jei arbitražo teismas perduoda klausimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal 3 dalį:

- a) Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas arbitražo teismui yra privalomas ir
- b) Šveicarija naudojasi tokiomis pačiomis teisėmis kaip ir valstybės narės bei Sąjungos institucijos ir jai Europos Sąjungos Teisingumo Teisme *mutatis mutandis* taikomos tos pačios procedūros.

5. Kiekviena Susitariančioji Šalis imasi visų būtinų priemonių, kad arbitražo teismo sprendimo būtų sąžiningai laikomasi.

Susitariančioji Šalis, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė Susitarimo, per Komitetą informuoja kitą Susitariančiąją Šalį apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo teismo sprendimui įvykdyti.

11 STRAIPSNIS

Kompensacinės priemonės

1. Jei Susitariančioji Šalis, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė Susitarimo, per pagrįstą laikotarpį, nustatytą pagal priedėlio IV.2 straipsnio 6 dalį, nepraneša kitai Susitariančiajai Šaliai apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo teismo sprendimui įvykdyti, arba jei kita Susitariančioji Šalis mano, kad priemonės, apie kurias pranešta, neatitinka arbitražo teismo sprendimo, ta kita Susitariančioji Šalis pagal Susitarimą arba bet kurį kitą su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, dvišalį susitarimą gali priimti proporcingas kompensacines priemones (toliau – kompensacinės priemonės), kad atkurtų galimai sutrikusią pusiausvyrą. Apie tas kompensacines priemones ta kita Susitariančioji Šalis praneša Susitariančiajai Šaliai, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė Susitarimo, ir tame pranešime jas išsamiai apibūdina. Tos kompensacinės priemonės įsigalioja praėjus trimis mėnesiams nuo šio pranešimo dienos.
2. Jei per vieną mėnesį nuo pranešimo apie numatomas kompensacines priemones dienos Komitetas nepriima sprendimo sustabdyti tų kompensacinių priemonių taikymą, iš dalies jas pakeisti arba panaikinti, bet kuri Susitariančioji Šalis klausimą dėl tų kompensacinių priemonių proporcingumo gali pateikti arbitražo teismui pagal priedėlį.
3. Arbitražo teismas priima sprendimą per priedėlio III.8 straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą.

4. Kompensacinės priemonės netaikomos atgaline data. Visų pirma išsaugomos teisės ir pareigos, kurias asmenys ir ekonominės veiklos vykdytojai įgijo prieš įsigaliojant kompensacinėms priemonėms.

12 STRAIPSNIS

Jurisdikcijų bendradarbiavimas

1. Kad paskatintų vienodą aiškinimą, Šveicarijos Federalinis Aukščiausiasis Teismas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas susitaria dėl dialogo ir jo sąlygų.
2. Šveicarija turi teisę pateikti bylos pareiškimus arba rašytines pastabas Europos Sąjungos Teisingumo Teismui tais atvejais, kai Sąjungos valstybės narės teismas pateikia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimą dėl Susitarimo ar jame nurodyto Sąjungos teisės akto nuostatos aiškinimo ir paprašo dėl jo priimti prejudicinį sprendimą.

4 SKYRIUS

KITOS NUOSTATOS

13 STRAIPSNIS

Finansinis įnašas

1. Šveicarija prisideda prie Sąjungos agentūrų, informacinių sistemų ir kitos priedo 1 straipsnyje išvardytos veiklos, kurioje ji turi galimybę dalyvauti, finansavimo pagal šį straipsnį ir priedą.

Komitetas gali priimti sprendimą priedą iš dalies pakeisti.

2. Sąjunga gali bet kuriuo metu sustabdyti Šveicarijos dalyvavimą šio straipsnio 1 dalyje nurodytoje veikloje, jei Šveicarija nesilaiko mokėjimo termino pagal priedo 2 straipsnyje nustatytas mokėjimo sąlygas.

Jei Šveicarija nesilaiko nustatyto mokėjimo termino, Sąjunga jai išsiunčia oficialų priminimo raštą. Jei per 30 dienų nuo to oficialaus priminimo rašto gavimo dienos nesumokama visa suma, Sąjunga gali sustabdyti Šveicarijos dalyvavimą atitinkamoje veikloje.

3. Finansinis įnašas mokamas kaip suma, kurią sudaro:

a) veiklos įnašas ir

b) dalyvavimo mokestis.

4. Finansinis įnašas mokamas kaip metinis finansinis įnašas Komisijos pateiktuose mokėjimo reikalavimuose nurodytomis dienomis.

5. Veiklos įnašas apskaičiuojamas naudojant įnašo raktą, kuris nustatomas kaip Šveicarijos bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) rinkos kainomis ir Sąjungos BVP rinkos kainomis santykis.

Tuo tikslu Susitariančiųjų Šalių BVP rinkos kainomis duomenys yra Europos Sąjungos statistikos tarnybos metų, kuriais atliekamas metinis mokėjimas, sausio 1 d. pateikti naujausi BVP rinkos kainomis duomenys, parengti tinkamai atsižvelgiant į 2004 m. spalio 26 d. Liuksemburge priimtą Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl bendradarbiavimo statistikos srityje. Jei tas susitarimas nustoja būti taikomas, Šveicarijos BVP laikomas tas, kuris nustatytas remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos pateiktais duomenimis.

6. Kiekvienai Sąjungos agentūrai skirtas veiklos įnašas apskaičiuojamas taikant įnašo raktą jos metiniam patvirtintam biudžetui, įtrauktam į atitinkamą (-as) konkrečių metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es), atsižvelgiant į tai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą priedo 1 straipsnyje.

Informacinėms sistemoms ir kitai veiklai skirtas veiklos įnašas apskaičiuojamas taikant įnašo raktą atitinkamam konkrečių metų biudžetui, nustatytam biudžeto vykdymo dokumentuose, pavyzdžiui, darbo programose ar sutartyse.

Visos orientacinės sumos grindžiamos įsipareigojimų asignavimais.

7. Metinis dalyvavimo mokestis yra lygus 4 % metinio veiklos įnašo, apskaičiuoto pagal 5 ir 6 dalis.
8. Komisija teikia Šveicarijai tinkamą informaciją, susijusią su jos finansinio įnašo apskaičiavimu. Ta informacija teikiama deramai atsižvelgiant į Sąjungos konfidencialumo ir duomenų apsaugos taisykles.
9. Visi Šveicarijos finansiniai įnašai arba Sąjungos mokėjimai mokami ir mokėtinos arba gautinos sumos apskaičiuojamos eurai.
10. Jei šio Protokolo įsigaliojimo data nesutampa su kalendorinių metų pradžia, Šveicarijos atitinkamų metų veiklos įnašas tikslinamas laikantis priedo 5 straipsnyje nustatytos mokėjimo metodikos ir sąlygų.
11. Išsamios šio straipsnio taikymo nuostatos išdėstytos priede.
12. Praėjus trejiems metams nuo šio Protokolo įsigaliojimo, o vėliau – kas trejus metus, Komitetas peržiūri priedo 1 straipsnyje apibrėžtas Šveicarijos dalyvavimo sąlygas ir prireikus jas patikslina.

14 STRAIPSNIS

Nuorodos į teritorijas

Kai į Susitarimą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose pateikiamos nuorodos į Europos Sąjungos, Sąjungos, bendrosios rinkos arba vidaus rinkos teritoriją, tos nuorodos Susitarimo taikymo tikslais suprantamos kaip nuorodos į teritorijas, nurodytas Susitarimo 17 straipsnyje.

15 STRAIPSNIS

Nuorodos į Sąjungos valstybių narių piliečius

Kai į Susitarimą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose pateikiamos nuorodos į Sąjungos valstybių narių piliečius, tos nuorodos Susitarimo taikymo tikslais suprantamos kaip nuorodos į Sąjungos valstybių narių ir Šveicarijos piliečius.

16 STRAIPSNIS

Sjungos teisės aktų įsigaliojimas ir įgyvendinimas

Į Susitarimą įtrauktų Sąjungos teisės aktų nuostatos dėl jų įsigaliojimo arba įgyvendinimo šio Susitarimo taikymo tikslais nėra aktualios.

Laikas, per kurį Šveicarijoje turi įsigalioti ir būti įgyvendinti sprendimai, kuriais į Susitarimą įtraukiami Sąjungos teisės aktai, ir data, iki kurios tai turi būti padaryta, nustatomi remiantis 5 straipsnio 8 dalimi ir 6 straipsnio 5 dalimi, taip pat nuostatomis dėl pereinamojo laikotarpio priemonių.

17 STRAIPSNIS

Sjungos teisės aktų adresatai

Į Susitarimą įtrauktų Sąjungos teisės aktų nuostatos, kuriomis nurodoma, kad tie teisės aktai skirti Sąjungos valstybėms narėms, šio Susitarimo taikymo tikslais nėra aktualios.

5 SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18 STRAIPSNIS

Įgyvendinimas

1. Susitariančiosios Šalys imasi visų tinkamų bendro pobūdžio ir specialių priemonių įsipareigojimų pagal šį Susitarimą vykdymui užtikrinti ir nesiima jokių priemonių, kurios galėtų sukliudyti siekti jo tikslų.
2. Susitariančiosios Šalys imasi visų priemonių, būtinų Sąjungos teisės aktu, į kuriuos Susitarime daroma nuoroda, numatytam rezultatui užtikrinti, ir nesiima jokių priemonių, kurios galėtų sukliudyti siekti jų tikslų.

19 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Susitariančiosios Šalys šį Protokolą ratifikuoja arba patvirtina pagal savo pačių nustatytas procedūras. Susitariančiosios Šalys praneša viena kitai apie šiam Protokolui įsigaliooti būtinų vidaus procedūrų užbaigimą.

2. Šis Protokolas įsigalioja pirmą antro mėnesio po paskutinio pranešimo apie šias priemones pateikimo dieną:

- a) Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo institucinį protokolą;
- b) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo;
- c) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto institucinį protokolą;
- d) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto;
- e) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto protokolą dėl valstybės pagalbos;
- f) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais institucinį protokolą;
- g) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais;

- h) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais protokolą dėl valstybės pagalbos;
- i) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais;
- j) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo;
- k) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti;
- l) Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose;
- m) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų.

20 STRAIPSNIS

Pakeitimas ir nutraukimas

1. Šis Protokolas bet kuriuo metu gali būti iš dalies keičiamas abipusiu Susitariančiųjų Šalių sutarimu.

2. Jei Susitarimas nutraukiamas pagal jo 21 straipsnio 3 dalį, šis Protokolas nustoja galioti nuo Susitarimo 21 straipsnio 4 dalyje nurodytos datos.

3. Jei Susitarimas nustoja galioti, teisės ir pareigos, kurias asmenys ir ekonominės veiklos vykdytojai pagal Susitarimą įgijo iki jo galiojimo pabaigos dienos, yra išsaugomos.

Susitariančiosios Šalys bendru sutarimu nusprendžia, kokių veiksmų reikia imtis dėl teisių jų įgijimo metu.

Šis Protokolas parengtas dviem egzemplioriais airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, kiekvienas tekstas yra vienodai autentiškas.

TAI PALIUDYDAMI, toliau nurodyti deramai įgalioti asmenys pasirašė šį Protokolą.

Sudaryta metų dieną.

Europos Sąjungos vardu

Šveicarijos Konfederacijos vardu

PRIEDAS DĖL PROTOKOLO 13 STRAIPSNIO TAIKYMO

1 STRAIPSNIS

Sąjungos agentūrų veiklos, su informacinėmis sistemomis susijusios veiklos ir kitos veiklos,
prie kurių Šveicarija turi prisidėti finansiškai, sąrašas

Šveicarija finansiškai prisideda prie:

a) agentūrų veiklos:

nėra;

b) informacinių sistemų:

EudraGMDP, kaip nustatyta 2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus (ES OL L 311, 2001 11 28, p. 67);

c) kitos veiklos:

nėra.

2 STRAIPSNIS

Mokėjimo sąlygos

1. Pagal Protokolo 13 straipsnį mokėtinos sumos mokamos vadovaujantis šiuo straipsniu.
2. Teikdama finansinių metų mokėjimo reikalavimą, Komisija Šveicarijai pateikia šią informaciją:
 - a) veiklos įnašo sumą ir
 - b) dalyvavimo mokesčio sumą.

3. Komisija kuo greičiau ir ne vėliau kaip kiekvienų finansinių metų balandžio 16 d. Šveicarijai pateikia šią su Šveicarijos dalyvavimu susijusią informaciją:
- a) kiekvienai Sąjungos agentūrai skirtas metinio patvirtinto Sąjungos biudžeto, įtraukto į atitinkamą (-as) konkrečių metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es), įsipareigojimų asignavimų sumas, atsižvelgiant į kiekvienai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą šio priedo 1 straipsnyje, ir konkrečių metų nubalsuoto Sąjungos biudžeto įsipareigojimų asignavimų, skirtų atitinkamam informacinių sistemų ir kitos veiklos biudžetui, sumas, apimančias Šveicarijos dalyvavimą pagal šio priedo 1 straipsnį;
 - b) šio Protokolo 13 straipsnio 7 dalyje nurodyto dalyvavimo mokesčio sumą ir
 - c) kiek tai susiję su agentūromis, N+1 metais – biudžetinių įsipareigojimų, priimtų dėl atitinkamoje (-ose) Sąjungos biudžeto eilutėje (-ėse) numatytų patvirtintų N metų įsipareigojimų asignavimų, sumas, įrašytas atitinkamoje (-ose) N metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutėje (-ėse).
4. Remdamasi savo biudžeto projektu, Komisija kuo anksčiau ir ne vėliau kaip iki finansinių metų rugsėjo 1 d. pateikia informaciją apie numatomą 3 dalies a ir b punktuose nurodytų sumų dydį.
5. Komisija ne vėliau kaip kiekvienų finansinių metų balandžio 16 d. ir, jei tai taikoma atitinkamai agentūrai, informacinei sistemai arba kitai veiklai, ne anksčiau kaip kiekvienų finansinių metų spalio 22 d. ir ne vėliau kaip spalio 31 d. pateikia mokėjimo reikalavimą, pagal kurį mokėtina suma atitinka pagal Susitarimą Šveicarijos mokėtiną įnašą į kiekvienos agentūros, informacinės sistemos ir kitą veiklą, kurioje Šveicarija dalyvauja.

6. Pagal 5 dalyje nurodytą (-us) mokėjimo reikalavimą (-us) mokėtina suma suskirstoma į dalis tokia tvarka:

- a) pirmoji kiekvienų metų metinė dalis, dėl kurios mokėjimo reikalavimas turi būti pateiktas iki balandžio 16 d., atitinka sumą, neviršijančią numatomo 4 dalyje nurodyto metinio finansinio įnašo į agentūros, informacinės sistemos ar kitą atitinkamą veiklą dydžio;

Šveicarija sumoka šiame mokėjimo reikalavime nurodytą sumą ne vėliau kaip per 60 dienų nuo mokėjimo reikalavimo pateikimo;

- b) kai taikoma, antroji metinė dalis, dėl kurios mokėjimo reikalavimas turi būti pateiktas ne anksčiau kaip spalio 22 d. ir ne vėliau kaip spalio 31 d., atitinka 4 dalyje nurodytos sumos ir 5 dalyje nurodytos sumos skirtumą, jei 5 dalyje nurodyta suma yra didesnė.

Šveicarija šiame mokėjimo reikalavime nurodytą sumą sumoka ne vėliau kaip iki gruodžio 21 d.

Gavusi kiekvieną mokėjimo reikalavimą, Šveicarija gali atlikti atskirus kiekvienai agentūrai, informacinei sistemai ir kitai veiklai skirtus mokėjimus.

7. Pirmaisiais šio Protokolo įgyvendinimo metais Komisija per 90 dienų nuo šio protokolo įsigaliojimo pateikia vienintelį mokėjimo reikalavimą.

Šveicarija mokėjimo reikalavime nurodytą sumą sumoka ne vėliau kaip per 60 dienų nuo mokėjimo reikalavimo pateikimo.

8. Pavėlavusi sumokėti finansinį įnašą, Šveicarija nuo mokėjimo termino dienos iki dienos, kurią sumokama visa nesumokėta suma, moka delspinigius nuo nesumokėtos sumos.

Delspinigių, skaičiuojamų nuo iki mokėjimo termino dienos nesumokėtų mokėtinų sumų, norma yra *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C* serijoje paskelbta pirmąją mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, dieną galiojanti palūkanų norma, kurią Europos Centrinis Bankas taiko savo pagrindinėms refinansavimo operacijoms, arba 0 %, priklausomai nuo to, kuri suma didesnė, padidinus ją 3,5 procentinio punkto.

3 STRAIPSNIS

Šveicarijos finansinio įnašo į Sąjungos agentūrų veiklą patikslinimas atsižvelgiant į panaudojimą

Šveicarijos finansinis įnašas į Sąjungos agentūrų veiklą tikslinamas N+1 metais – jais pradinis veiklos įnašas padidinamas arba sumažinamas pradinio veiklos įnašo ir patikslinto įnašo skirtumu, apskaičiuotu N metų įnašo raktą taikant biudžetinių įsipareigojimų, prisiimtų dėl Sąjungos biudžeto subsidijų eilutėje (-ėse) numatytų patvirtintų N metų įsipareigojimų asignavimų, sumai. Kai taikytina, nustatant skirtumą atsižvelgiama į procentais išreikštą kiekvienai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą 1 straipsnyje.

4 STRAIPSNIS

Esami susitarimai

Protokolo 13 straipsnis ir šis priedas netaikomi konkretiems Šveicarijos ir Sąjungos tarpusavio susitarimams, kuriuose nustatyti Šveicarijos finansiniai įnašai. Agentūros, informacinės sistemos ir kita veikla, kurioms taikomi tokie susitarimai, yra:

Europos cheminių medžiagų agentūra, įsteigta 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiančiu Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiančiu Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinančiu Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB, (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

5 STRAIPSNIS

Pereinamojo laikotarpio priemonės

Jei Protokolo įsigaliojimo diena nėra sausio 1 d., šis straipsnis taikomas nukrypstant nuo 2 straipsnio.

Pirmaisiais Protokolo įgyvendinimo metais atitinkamai agentūrai, informacinei sistemai ar kitai veiklai skirtas už konkrečius metus mokėtinas veiklos įnašas, nustatytas pagal Protokolo 13 straipsnį ir šio priedo 1, 2 ir 3 straipsnius, sumažinamas *pro rata temporis* pagrindu, mokėtino metinio veiklos įnašo sumą padauginus iš santykio šių dėmenų:

- a) kalendorinių dienų nuo Protokolo įsigaliojimo dienos iki atitinkamų metų gruodžio 31 d. skaičiaus ir
- b) bendro atitinkamų metų kalendorinių dienų skaičiaus.

PRIEDĖLIS DĖL ARBITRAŽO TEISMO

I SKYRIUS

IŽANGINĖS NUOSTATOS

I.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Jei viena iš Susitariančiųjų Šalių (toliau – Šalys) perduoda ginčą spręsti arbitražo teismui pagal protokolo 10 straipsnio 2 dalį arba 11 straipsnio 2 dalį, taikomos šiame priedėlyje nustatytos taisyklės.

I.2 STRAIPSNIS

Registras ir sekretoriato paslaugos

Registro funkcijas atlieka ir būtinas sekretoriato paslaugas teikia Nuolatinio arbitražo teismo Hagoje Tarptautinis biuras (toliau – Tarptautinis biuras).

I.3 STRAIPSNIS

Pranešimai ir terminų skaičiavimas

1. Pranešimai, įskaitant komunikacinius pranešimus ar pasiūlymus, gali būti siunčiami bet kokiomis ryšio priemonėmis, kuriomis patvirtinamas jų perdavimas arba kuriomis sudaromos sąlygos juos patvirtinti.
2. Tokie pranešimai elektroniniu būdu gali būti siunčiami tik tuo atveju, jei šalis yra šiuo tikslu paskyrusi arba leidusi naudoti tam tikrą adresą.
3. Tokie pranešimai šalims Šveicarijos atveju įteikiami Šveicarijos federalinio užsienio reikalų departamento Europos skyriui, o Sąjungos atveju – Komisijos Teisės tarnybai.
4. Šiame priedėlyje nustatyti terminai pradedami skaičiuoti nuo kitos dienos po dienos, kurią įvyko įvykis arba buvo atliktas veiksmas. Jei paskutinė dokumento įteikimo diena sutampa su Sąjungos institucijų ar Šveicarijos Vyriausybės nedarbo diena, dokumento įteikimo laikotarpis baigiasi artimiausią darbo dieną. Į šį laikotarpį įskaičiuojamos ir į jį patenkančios nedarbo dienos.

I.4 STRAIPSNIS

Pranešimas apie arbitražą

1. Šalis, kuri imasi iniciatyvos pasinaudoti arbitražu, (toliau – ieškovas) pranešimą apie arbitražą išsiunčia kitai šaliai (toliau – atsakovas) ir Tarptautiniam biurui.
2. Laikoma, kad arbitražo procedūra prasidėjo kitą dieną po dienos, kurią atsakovas gavo pranešimą apie arbitražą.
3. Pranešime apie arbitražą pateikiama ši informacija:
 - a) prašymas perduoti ginčą spręsti arbitražo teismui;
 - b) šalių pavadinimai ir kontaktiniai duomenys;
 - c) ieškovo atstovo (-ų) vardas (-ai) ir pavardė (-ės) (pavadinimas (-ai)) ir adresas (-ai);
 - d) procedūros teisinis pagrindas (Protokolo 10 straipsnio 2 dalis arba 11 straipsnio 2 dalis) ir:
 - i) Protokolo 10 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais – pagal Protokolo 10 straipsnio 1 dalį į Komiteto darbotvarkę oficialiai įtrauktas klausimas, dėl kurio kilo prašomas išspręsti ginčas, ir

- ii) Protokolo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais – arbitražo teismo sprendimas, visos taikomos Protokolo 10 straipsnio 5 dalyje nurodytos įgyvendinimo priemonės ir ginčijamos kompensacinės priemonės;
 - e) nurodoma taisyklė, dėl kurios kilo ginčas arba kuri yra su juo susijusi;
 - f) trumpas ginčo aprašymas ir
 - g) paskirtasis arbitras arba, jei reikia paskirti penkis arbitrus, du paskirtieji arbitrai.
4. Protokolo 10 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais pranešime apie arbitražą taip pat gali būti pateikta informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
5. Jokie su pranešimo apie arbitražą pakankamumu susiję skundai netrukdo sudaryti arbitražo teismo. Ginčą galutinai išsprendžia arbitražo teismas.

I.5 STRAIPSNIS

Atsakymas į pranešimą apie arbitražą

1. Gavęs pranešimą apie arbitražą, atsakovas per 60 dienų ieškovui ir Tarptautiniam biurui išsiunčia atsakymą į tą pranešimą ir jame pateikia šią informaciją:
 - a) šalių pavadinimus ir kontaktinius duomenis;
 - b) atsakovo atstovo (-ų) vardą (-us) ir pavardę (-es) (pavadinimą (-us)) ir adresą (-us);
 - c) atsakymą į pranešime apie arbitražą pagal I.4 straipsnio 3 dalies d, e ir f punktus pateiktą informaciją ir
 - d) paskirtąjį arbitražą arba, jei reikia paskirti penkis arbitrus, du paskirtuosius arbitrus.
2. Protokolo 10 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais atsakyme į pranešimą apie arbitražą taip pat gali būti pateiktas atsakymas į pranešime apie arbitražą pagal šio priedėlio I.4 straipsnio 4 dalį pateiktą informaciją ir informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
3. Tai, kad atsakovas neatsako į pranešimą apie arbitražą arba pateikia neišsamų ar pavėluotą atsakymą, netrukdo sudaryti arbitražo teismo. Ginčą galutinai išsprendžia arbitražo teismas.

4. Jeigu atsakyme į pranešimą apie arbitražą atsakovas paprašo, kad arbitražo teismą sudarytų penki arbitrai, ieškovas per 30 dienų nuo atsakymo į pranešimą apie arbitražą gavimo paskiria papildomą arbitrą.

I.6 STRAIPSNIS

Atstovavimas ir pagalba

1. Arbitražo teisme šalims atstovauja vienas ar daugiau atstovų. Atstovams gali padėti patarėjai arba teisininkai.
2. Apie visus atstovų arba jų adresų pasikeitimus pranešama kitai šaliai, Tarptautiniam biurui ir arbitražo teismui. Arbitražo teismas gali bet kuriuo metu savo iniciatyva arba šalies prašymu paprašyti pateikti šalių atstovams suteiktų įgaliojimų įrodymus.

II SKYRIUS

ARBITRAŽO TEISMO SUDĖTIS

II.1 STRAIPSNIS

Arbitrų skaičius

Arbitražo teismą sudaro trys arbitrai. Jei ieškovas savo pranešime apie arbitražą arba atsakovas savo atsakyme į pranešimą apie arbitražą to paprašo, arbitražo teismą sudaro penki arbitrai.

II.2 STRAIPSNIS

Arbitrų skyrimas

1. Jei turi būti paskirti trys arbitrai, kiekviena šalis paskiria po vieną arbitrą. Ties du šalių paskirti arbitrai išrenka trečiąjį arbitrą – arbitražo teismo pirmininką.
2. Jei turi būti paskirti penki arbitrai, kiekviena šalis paskiria po du arbitrus. Ties keturi šalių paskirti arbitrai išrenka penktąjį arbitrą – arbitražo teismo pirmininką.

3. Jei, šalims paskyrus paskutinį arbitrą, arbitrai per 30 dienų nesusitaria, kas bus išrinktas arbitražo teismo pirmininku, pirmininką paskiria Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius.

4. Siekiant padėti atrinkti arbitrus į arbitražo teismą, parengiamas ir prireikus atnaujinamas preliminarus asmenų, turinčių 6 dalyje nurodytą kvalifikaciją, sąrašas, bendras visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimui dėl sveikatos (toliau – Susitarimas dėl sveikatos), 1999 m. birželio 21 d. Liuksemburge sudarytam Susitarimui tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais (toliau – Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais) ir Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti (toliau – Susitarimas dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo). Komitetas tą sąrašą savo sprendimu patvirtina ir atnaujina Susitarimo taikymo tikslais.

5. Jei šalis arbitro nepaskiria, jį iš 4 dalyje nurodyto sąrašo paskiria Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius. Jei tokio sąrašo nėra, Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius arbitrą paskiria burtų keliu iš asmenų, kuriuos viena arba abi šalys oficialiai pasiūlė 4 dalies taikymo tikslais.

6. Arbitražo teismą sudaro su šalimis susiję arba nesusiję aukštos kvalifikacijos asmenys, dėl kurių galima garantuoti, kad jie yra nepriklausomi ir nedalyvauja interesų konfliktuose, bet turi įvairios patirties. Visų pirma jie turi įrodyti turintys patirties teisės ir šiuo Susitarimu reglamentuojamų klausimų srityse; jie negali vykdyti nė vienos šalies nurodymų; jie taip pat turi veikti kaip individualūs asmenys ir nevykdyti jokių organizacijų ar vyriausybių nurodymų, susijusių su ginčo klausimais. Arbitražo teismo pirmininkas taip pat turi turėti patirties ginčų sprendimo procedūrų srityje.

II.3 STRAIPSNIS

Arbitrų pareiškimai

1. Kai asmenį svarstoma paskirti arbitru, jis praneša apie visas aplinkybes, dėl kurių gali kilti pagrįstų abejonių dėl jo nešališkumo ar nepriklausomumo. Nuo tada, kai yra paskiriamas, ir visos arbitražo procedūros metu arbitras apie tokias aplinkybes nedelsdamas praneša šalims ir kitiems arbitrams, jei to nepadarė anksčiau.
2. Susiklosčius aplinkybėms, dėl kurių galėtų kilti pagrįstų abejonių dėl arbitro nešališkumo ar nepriklausomumo, arbitras gali būti nušalintas.
3. Šalis gali paprašyti nušalinti jos paskirtą arbitrą tik dėl priežasčių, apie kurias ji sužinojo po to, kai jis buvo paskirtas.

4. Jei arbitras nesiima veiksmų arba jam *de jure* ar *de facto* neišmanoma atlikti savo pareigų, taikoma II.4 straipsnyje nustatyta arbitrų nušalinimo procedūra.

II.4 STRAIPSNIS

Arbitrų nušalinimas

1. Šalis, norinti nušalinti arbitrą, prašymą jį nušalinti pateikia per 30 dienų nuo pranešimo apie to arbitro paskyrimą dienos arba per 30 dienų nuo dienos, kurią ji sužino apie II.3 straipsnyje nurodytas aplinkybes.
2. Prašymas nušalinti siunčiamas kitai šaliai, nušalinamam arbitrai, kitiems arbitrams ir Tarptautiniam biurui. Jame nurodomos prašymo nušalinti priežastys.
3. Pateiktą prašymą nušalinti arbitrą gali patenkinti kita šalis. Atitinkamas arbitras taip pat gali nusišalinti pats. Prašymo patenkinimas arba nusišalinimas nereiškia, kad prašymo nušalinti priežastys yra pripažįstamos.
4. Jei per 15 dienų nuo pranešimo apie prašymą nušalinti arbitrą dienos kita šalis to prašymo nepatenkina arba tas arbitras pats nenušalinama, prašymą nušalinti pateikusi šalis gali paprašyti, kad sprendimą dėl nušalinimo priimtų Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius.
5. Jei šalys nesusitaria kitaip, 4 dalyje nurodytame sprendime nurodomi to sprendimo motyvai.

II.5 STRAIPSNIS

Arbitro pakeitimas

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalį, jei arbitrą būtina pakeisti vykstant arbitražo procedūrai, jį pakeisiantis asmuo paskiriamas arba atrenkamas laikantis II.2 straipsnyje nustatytos arbitro, kurį reikia pakeisti, skyrimo ar atrankos procedūros. Ta procedūra taikoma net ir tais atvejais, kai viena iš šalių nepasinaudojo teise paskirti arbitrą, kurį reikia pakeisti, arba dalyvauti jį skiriant.
2. Kai arbitras keičiamas, procedūra atnaujinama nuo to etapo, kuriuo keičiamas arbitras nustoja eiti savo pareigas, nebent arbitražo teismas nusprendžia kitaip.

II.6 STRAIPSNIS

Atsakomybės netaikymas

Tiek, kiek leidžiama pagal taikytiną teisę, šalys atsisako bet kokių veiksmų prieš arbitrus dėl su arbitražu susijusių veiksmų ar neveikimo, išskyrus tyčinių pažeidimų ar didelio aplaidumo atvejus.

III SKYRIUS

ARBITRAŽO PROCEDŪRA

III.1 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Arbitražo teismo sudarymo diena yra diena, kurią paskutinis arbitras sutiko būti paskirtas.
2. Arbitražo teismas užtikrina, kad šalims būtų taikomos vienodos sąlygos ir kad kiekvienai šaliai būtų suteikta pakankama galimybė tinkamu procedūrų etapu apginti savo teises ir pateikti savo argumentus. Arbitražo teismas procedūrą vykdo taip, kad būtų išvengta delsos ir bereikalingų išlaidų, taip pat būtų užtikrinta, kad šalių ginčas bus išspręstas.
3. Jei išklauses šalis arbitražo teismas nenusprendžia kitaip, surengiamas jo posėdis.
4. Jei šalis arbitražo teismui siunčia komunikacinį pranešimą, ji tą pranešimą siunčia per Tarptautinį biurą, o jo kopiją tuo pačiu metu nusiunčia kitai šaliai. Tarptautinis biuras to pranešimo kopiją persiunčia kiekvienam arbitrai.

III.2 STRAIPSNIS

Arbitražo vieta

Arbitražo vieta yra Haga. Išskirtinėmis aplinkybėmis arbitražo teismas gali posėdžiauti bet kurioje kitoje, jo nuomone, tinkamoje vietoje.

III.3 STRAIPSNIS

Kalba

1. Arbitražo teismo procedūrų kalbos yra prancūzų ir anglų kalbos.
2. Arbitražo teismas gali nurodyti, kad visi prie ieškinio pareiškimo arba atsiliepimo į ieškinį pridėti dokumentai ir visi papildomi dokumentai, parengti procedūrų metu ir pateikti originalo kalba, būtų išversti į vieną iš procedūrų kalbų.

III.4 STRAIPSNIS

Ieškinio pareiškimas

1. Laikydamasis arbitražo teismo nustatyto termino, ieškovas atsakovui ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą atsiunčia savo rašytinį ieškinio pareiškimą. Ieškovas gali nuspręsti I.4 straipsnyje nurodytą pranešimą apie arbitražą laikyti ieškinio pareiškimu, jei jis taip pat atitinka visus šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytus reikalavimus.
2. Ieškinio pareiškime pateikiama ši informacija:
 - a) I.4 straipsnio 3 dalies b–f punktuose nurodyta informacija;
 - b) išdėstomi faktai, kuriais grindžiamas ieškinys, ir
 - c) pateikiami teisiniai argumentai ieškiniui pagrįsti.
3. Prie ieškinio pareiškimo pridedami visi įmanomi ieškovo nurodyti dokumentai ir kiti įrodymai arba pateikiamos nuorodos į juos. Protokolo 10 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais ieškinio pareiškime, kiek įmanoma, taip pat gali būti pateikta informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

III.5 STRAIPSNIS

Atsiliepimas į ieškinį

1. Laikydamasis arbitražo teismo nustatyto termino, atsakovas ieškovui ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą atsiunčia savo rašytinį atsiliepimą į ieškinį. Atsakovas gali nuspręsti I.5 straipsnyje nurodytą atsakymą į pranešimą apie arbitražą laikyti atsiliepimu į ieškinį, jei atsakymas į pranešimą apie arbitražą taip pat atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas.
2. Atsiliepime į ieškinį atsakoma į ieškinio pareiškime pagal šio priedėlio III.4 straipsnio 2 dalies a, b ir c punktus nurodytą informaciją. Prie atsiliepimo į ieškinį pridedami visi įmanomi atsakovo nurodyti dokumentai ir kiti įrodymai arba jame turėtų būti pateiktos nuorodos į juos. Protokolo 10 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais atsiliepime į ieškinį, kiek įmanoma, taip pat gali būti pateikta informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
3. Atsiliepime į ieškinį arba, jei arbitražo teismas nusprendžia, kad aplinkybės pateisina delną, vėlesniame arbitražo procedūros etape atsakovas gali pareikšti priešieškinį su sąlyga, kad arbitražo teismas turi jurisdikciją jį nagrinėti.
4. Priešieškiniui taikomos III.4 straipsnio 2 ir 3 dalys.

III.6 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo jurisdikcija

1. Arbitražo teismas sprendžia, ar jis turi jurisdikciją pagal Protokolo 10 straipsnio 2 dalį arba 11 straipsnio 2 dalį.
2. Protokolo 10 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas įgaliojamas nagrinėti pagal Protokolo 10 straipsnio 1 dalį į Komiteto darbotvarkę oficialiai įtrauktą klausimą, dėl kurio kilo prašomas išspręsti ginčas.
3. Protokolo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas, kuris nagrinėjo pagrindinę bylą, įgaliojamas nagrinėti ginčijamų kompensacinių priemonių proporcingumą, be kita ko, kai tų priemonių visiškai ar iš dalies imtasi pagal kitą su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišalį susitarimą.
4. Prieštaravimas, grindžiamas arbitražo teismo jurisdikcijos nebuvimu, pateikiamas ne vėliau kaip atsiliepime į ieškinį, o priešieškiniu atveju – atsiliepime į priešieškinį. Arbitrą paskyrusi arba jį skiriant dalyvavusi šalis nepraranda teisės pateikti tokį prieštaravimą. Prieštaravimas, grindžiamas tuo, kad nagrinėdamas ginčą arbitražo teismas viršytų savo įgaliojimus, pateikiamas iš karto, kai arbitražo procedūros metu iškyla klausimas, kurį nagrinėdamas arbitražo teismas, kaip įtariama, viršytų savo įgaliojimus. Bet kuriuo atveju arbitražo teismas gali leisti pateikti prieštaravimą pasibaigus nustatytam terminui, jei mano, kad jį pateikti vėluojama dėl pagrįstos priežasties.
5. Arbitražo teismas sprendimą dėl 4 dalyje nurodyto prieštaravimo gali priimti nagrinėdamas jį kaip klausimą, dėl kurio pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, arba sprendime dėl bylos esmės.

III.7 STRAIPSNIS

Kiti rašytiniai dokumentai

Pasikonsultavęs su šalimis, arbitražo teismas nusprendžia, kokius kitus rašytinius dokumentus, be ieškinio pareiškimo ir atsiliepimo į ieškinį, šalys pateikia arba gali pateikti, ir nustato jų pateikimo terminą.

III.8 STRAIPSNIS

Terminai

1. Arbitražo teismo nustatytas rašytinių dokumentų, įskaitant ieškinio pareiškimą ir atsiliepimą į ieškinį, pateikimo terminas neviršija 90 dienų, nebent šalys susitaria kitaip.
2. Arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per 12 mėnesių nuo jo sudarymo dienos. Susiklosčius itin sudėtingoms išskirtinėms aplinkybėms, arbitražo teismas gali šį laikotarpį pratęsti ne daugiau kaip trimis mėnesiais.
3. 1 ir 2 dalyse nustatyti terminai sutrumpinami perpus šiais atvejais:
 - a) ieškovo arba atsakovo prašymu, jei per 30 dienų nuo to prašymo pateikimo arbitražo teismas, išklausęs kitą šalį, nusprendžia, kad byla yra skubi, arba
 - b) jei taip susitaria šalys.

4. Protokolo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per šešis mėnesius nuo dienos, kurią pagal Protokolo 11 straipsnio 1 dalį buvo pranešta apie kompensacines priemones.

III.9 STRAIPSNIS

Kreipimasis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą

1. Taikydamas Protokolo 7 straipsnį ir 10 straipsnio 3 dalį, arbitražo teismas kreipiasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
2. Arbitražo teismas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą gali kreiptis bet kuriuo procedūros metu su sąlyga, kad arbitražo teismas gali pakankamai tiksliai apibrėžti teisines ir faktines bylos aplinkybes ir jam kylančius teisinius klausimus.

Arbitražo teisme pradėta procedūra sustabdoma, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą.

3. Kiekviena šalis gali arbitražo teismui pateikti pagrįstą prašymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Jei arbitražo teismas mano, kad 1 dalyje nurodytos kreipimosi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą sąlygos netenkinamos, jis tokį prašymą atmeta. Jei arbitražo teismas šalies prašymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą atmeta, jis savo sprendimo motyvus nurodo sprendime dėl bylos esmės.

4. Arbitražo teismas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą kreipiasi pranešimu. Tame pranešime pateikiama bent ši informacija:

- a) trumpas ginčo aprašymas;
- b) ginčijamas (-i) Sąjungos teisės aktas (-ai) ir (arba) Susitarimo nuostata (-os) ir
- c) Sąjungos teisės sąvoka, kurią reikia išaiškinti pagal Protokolo 7 straipsnio 2 dalį.

Arbitražo teismas šalims išsiunčia pranešimą apie kreipimąsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

5. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pagal analogiją taiko vidaus darbo tvarkos taisykles, kuriomis reglamentuojama jo jurisdikcija priimti prejudicinį sprendimą dėl Sutarčių ir Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų priimtų aktų išaiškinimo.

6. Arbitražo teisme šalims atstovauti pagal I.4, I.5, III.4 ir III.5 straipsnius įgalioti atstovai ir teisininkai įgaliojami joms atstovauti ir Europos Sąjungos Teisingumo Teisme.

III.10 STRAIPSNIS

Laikinosios apsaugos priemonės

1. Protokolo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais bet kuri šalis bet kuriuo arbitražo procedūros metu gali prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones – sustabdyti kompensacinių priemonių taikymą.

2. Pagal 1 dalį teikiamame prašyme nurodomas bylos dalykas, skubą patvirtinančios aplinkybės ir faktiniai bei teisiniai pagrindai, *prima facie* pagrindžiantys prašomų laikinųjų apsaugos priemonių taikymo būtinumą. Jame pateikiami visi turimi įrodymai ir pasiūlymai pateikti įrodymų, skirti laikinųjų apsaugos priemonių taikymui pagrįsti.

3. Šalis, prašanti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, savo rašytinį prašymą nusiunčia kitai šaliai ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą. Arbitražo teismas nustato trumpą terminą, per kurį ta kita šalis gali pateikti rašytines arba žodines pastabas.

4. Arbitražo teismas per vieną mėnesį nuo 1 dalyje nurodyto prašymo pateikimo priima sprendimą dėl ginčijamų kompensacinių priemonių taikymo sustabdymo, jeigu tenkinamos šios sąlygos:

- a) arbitražo teismą *prima facie* tenkina šalies, prašančios taikyti laikinąsias apsaugos priemones, prašyme nurodyta bylos esmė;
- b) arbitražo teismas mano, kad, kol jis priims galutinį sprendimą, laikinąsias apsaugos priemones taikyti prašanti šalis patirs didelę ir nepataisomą žalą, jei kompensacinių priemonių taikymas nebus sustabdytas, ir
- c) žala, kurią laikinąsias apsaugos priemones taikyti prašančiai šaliai padarytų nedelsiamas ginčijamų kompensacinių priemonių taikymas, nusveria interesą nedelsiant ir veiksmingai taikyti tas priemones.

5. III.9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytas procedūros sustabdymas netaikomas, jei procedūra vykdoma pagal šį straipsnį.

6. Pagal 4 dalį priimto arbitražo teismo sprendimo poveikis yra tik laikinas ir tas sprendimas nedaro poveikio arbitražo teismo sprendimui dėl bylos esmės.

7. Sustabdymas baigia galioti, kai pagal Protokolo 11 straipsnio 2 dalį priimamas galutinis sprendimas, išskyrus atvejus, kai pagal šio straipsnio 4 dalį priimtu arbitražo teismo sprendimu nustatoma ankstesnė sustabdymo pabaigos data.

8. Kad būtų išvengta abejonių, taikant šį straipsnį suprantama, kad, vertindamas atitinkamus šalies, prašančios taikyti laikinąsias apsaugos priemones, ir kitos šalies interesus, arbitražo teismas atsižvelgia į šalių ekonominės veiklos vykdytojų ir asmenų interesus, tačiau tai nereiškia, kad tokiems ekonominės veiklos vykdytojams ar asmenims suteikiama kokių nors teisių arbitražo teisme.

III.11 STRAIPSNIS

Įrodymai

1. Kiekviena šalis pateikia faktų, kuriais grindžia savo ieškinį arba atsiliepimą į ieškinį, įrodymus.

2. Šalies prašymu arba savo iniciatyva arbitražo teismas gali prašyti šalių pateikti susijusią informaciją, kurią laiko būtina ir tinkama. Arbitražo teismas nustato terminą, per kurį šalys turi atsakyti į jo prašymą.

3. Šalies prašymu arba savo iniciatyva arbitražo teismas gali prašyti bet kokio kito šaltinio pateikti informaciją, kurią laiko tinkama. Kai taikytina, arbitražo teismas taip pat gali prašyti ekspertų nuomonės, laikydamasis šalių sutartų sąlygų, jei mano, kad tai tikslinga.
4. Arbitražo teismo pagal šį straipsnį gauta informacija pateikiama šalims, ir jos gali dėl tos informacijos pateikti arbitražo teismui pastabų.
5. Paprašęs kitos šalies nuomonės, arbitražo teismas imasi tinkamų priemonių, kad išspręstų visus šalies iškeltus klausimus, susijusius su asmens duomenų apsauga, profesine paslaptimi ir teisėtais konfidencialumo interesais.
6. Arbitražo teismas sprendžia dėl pateiktų įrodymų priimtino, svarbos ir pagrįstumo.

III.12 STRAIPSNIS

Posėdžiai

1. Jei turi būti rengiamas posėdis, arbitražo teismas, pasikonsultavęs su šalimis, pakankamai iš anksto joms praneša posėdžio datą, laiką ir vietą.
2. Posėdis yra viešas, išskyrus atvejus, kai arbitražo teismas savo iniciatyva arba šalių prašymu dėl svarbių priežasčių nusprendžia kitaip.

3. Kiekvieno posėdžio protokolą parengia ir pasirašo arbitražo teismo pirmininkas. Tik toks protokolas yra autentiškas.

4. Arbitražo teismas gali nuspręsti surengti virtualų posėdį, laikydamasis Tarptautinio biuro praktikos. Šalys apie šią praktiką informuojamos laiku. Tokiais atvejais *mutatis mutandis* taikomos 1 ir 3 dalys.

III.13 STRAIPSNIS

Nepateikimas arba neatvykimas

1. Jei per šiame priedėlyje arba arbitražo teismo nustatytą terminą ieškovas, nenurodęs pakankamai pagrįstos priežasties, nepateikia savo ieškinio pareiškimo, arbitražo teismas nurodo nebetęsti arbitražo procedūros, išskyrus tuo atveju, jei yra neišspręstų klausimų, dėl kurių gali prireikti priimti sprendimą, ir jei arbitražo teismas mano, kad tai tikslinga.

Jeigu per šiame priedėlyje arba arbitražo teismo nustatytą terminą atsakovas, nenurodęs pakankamai pagrįstos priežasties, nepateikia atsakymo į pranešimą apie arbitražą arba atsiliepimo į ieškinį, arbitražo teismas nurodo tęsti procedūrą, tačiau toks nepateikimas savaime nelaikomas ieškovo pateiktų kaltinimų pripažinimu.

Antra pastraipa taikoma ir tuo atveju, kai ieškovas nepateikia atsiliepimo į priešieškinį.

2. Jei šalis, deramai pašaukta į posėdį pagal III.12 straipsnio 1 dalį, į jį neatvyksta ir nenurodo pakankamai pagrįstos neatvykimo priežasties, arbitražo teismas gali tęsti arbitražą.

3. Jei šalis, kurios arbitražo teismas deramai paprašė pateikti papildomų įrodymų, to nepadarė per nustatytą terminą ir nenurodo pakankamai pagrįstos nepateikimo priežasties, arbitražo teismas gali priimti sprendimą remdamasis turimais įrodymais.

III.14 STRAIPSNIS

Procedūros pabaiga

1. Jeigu įrodoma, kad šalims buvo suteikta pakankama galimybė pateikti savo argumentus, arbitražo teismas gali paskelbti, kad procedūra baigta.

2. Jei arbitražo teismas mano, kad tai būtina dėl išskirtinių aplinkybių, prieš priimdamas sprendimą jis gali savo iniciatyva arba šalies prašymu bet kuriuo metu nuspręsti procedūrą atnaujinti.

IV SKYRIUS

SPRENDIMAS

IV.1 STRAIPSNIS

Sprendimai

Arbitražo teismas stengiasi sprendimus priimti bendru sutarimu. Tačiau jei paaiškėja, kad sprendimo bendru sutarimu priimti neįmanoma, arbitražo teismas jį priima arbitrų balsų dauguma.

IV.2 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo sprendimo forma ir poveikis

1. Arbitražo teismas gali priimti atskirus sprendimus įvairiais klausimais skirtingu metu.
2. Jo sprendimai įforminami raštu ir juose nurodomi motyvai, kuriais jie grindžiami. Jie yra galutiniai ir privalomi šalims.
3. Arbitražo teismo sprendimą pasirašo arbitrai, jame nurodoma jo priėmimo data ir arbitražo vieta. Arbitrų pasirašyto sprendimo kopiją šalims perduoda Tarptautinis biuras.

4. Tarptautinis biuras arbitražo teismo sprendimą paskelbia viešai.

Arbitražo teismo sprendimą Tarptautinis biuras viešai skelbia laikydamasis atitinkamų asmens duomenų, profesinės paslapties ir teisėtų konfidencialumo interesų apsaugos taisyklių.

Antroje pastraipoje nurodytos taisyklės yra vienodos visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat Susitarimui dėl sveikatos, Susitarimui dėl prekybos žemės ūkio produktais ir Susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo. Komitetas tas taisykles savo sprendimu patvirtina ir atnaujina Susitarimo taikymo tikslais.

5. Visus arbitražo teismo sprendimus šalys įvykdo nedelsdamos.

6. Protokolo 10 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas, gavęs šalių nuomonę ir atsižvelgdamas į šalių vidaus procedūras, sprendime dėl bylos esmės nustato pagrįstą terminą, per kurį jo sprendimas turi būti įvykdytas pagal Protokolo 10 straipsnio 5 dalį.

IV.3 STRAIPSNIS

Taikytina teisė, aiškinimo taisyklės, tarpininkas

1. Taikytiną teisę sudaro Susitarimas, Sąjungos teisės aktai, į kuriuos jame daroma nuoroda, taip pat bet kuri kita su tų dokumentų taikymu susijusi tarptautinės teisės norma.

2. Arbitražo teismas sprendimus priima pagal Protokolo 7 straipsnyje nurodytas aiškinimo taisykles.
3. Ankstesni ginčų sprendimo įstaigos sprendimai dėl pagal Protokolo 11 straipsnio 1 dalyje nurodytą kitą dvišalį susitarimą taikomų kompensacinių priemonių proporcingumo arbitražo teismui yra privalomi.
4. Arbitražo teismui neleidžiama priimti sprendimo kaip tarpininkui arba *ex aequo et bono*.

IV.4 STRAIPSNIS

Abiem pusėms priimtinas sprendimas arba kitos procedūros užbaigimo priežastys

1. Šalys gali bet kuriuo metu susitarti dėl abiem pusėms priimtino jų ginčo sprendimo. Apie tokį sprendimą jos kartu praneša arbitražo teismui. Jeigu sprendimą reikia patvirtinti pagal kurios nors šalies atitinkamas vidaus procedūras, pranešime nurodomas toks reikalavimas ir arbitražo procedūra sustabdoma. Jeigu tokio patvirtinimo nereikia arba kai pranešama, kad tokios vidaus procedūros atliktos, arbitražo procedūra užbaigiama.
2. Jeigu vykstant procedūrai ieškovas raštu informuoja arbitražo teismą, kad procedūros tęsti nebepageidauja, ir jeigu tą dieną, kurią arbitražo teismas gavo tą pranešimą, atsakovas dar nesiėmė jokių su šia procedūra susijusių veiksmų, arbitražo teismas priima nutartį, kurioje oficialiai užfiksuojamas procedūros užbaigimas. Arbitražo teismas priima sprendimą dėl išlaidų, kurias turi padengti ieškovas, jei tai atrodo pateisinama atsižvelgiant į tos šalies elgesį.

3. Jei prieš priimdamas sprendimą arbitražo teismas padaro išvadą, kad procedūrą tęsti beprasmiška arba jos tęsti neįmanoma dėl kitos priežasties, nei nurodyta 1 ir 2 dalyse, jis informuoja šalis apie savo ketinimą priimti nutartį užbaigti procedūrą.

Pirma pastraipa netaikoma, jei yra neišspręstų klausimų, dėl kurių gali prireikti priimti sprendimą, ir jei arbitražo teismas nusprendžia, kad tai tikslinga.

4. Arbitražo teismas pateikia šalims arbitrų pasirašytos nutarties užbaigti arbitražo procedūrą arba arbitrų pasirašyto šalių susitarimu priimto sprendimo kopiją. Šalių susitarimu priimamiems arbitražo sprendimams taikomos IV.2 straipsnio 2–5 dalys.

IV.5 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo sprendimo pataisos

1. Per 30 dienų nuo arbitražo teismo sprendimo gavimo dienos šalis gali paprašyti arbitražo teismo, kad jis savo sprendimo tekste pataisytų skaičiavimo, korektūros, tipografines arba panašaus pobūdžio klaidas ar praleidimus, – tuo tikslu ji kitai šaliai ir arbitražo teismui išsiunčia pranešimą per Tarptautinį biurą. Jei arbitražo teismas mano, kad toks prašymas yra pagrįstas, jis tokias pataisas atlieka per 45 dienas nuo prašymo gavimo. Gavus prašymą IV.2 straipsnio 6 dalyje nustatyto termino skaičiavimas nesustabdomas.

2. Arbitražo teismas per 30 dienų nuo pranešimo apie savo sprendimą 1 dalyje nurodytas pataisas gali atlikti savo iniciatyva.
3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pataisos atliekamos raštu ir yra neatskiriama sprendimo dalis. Taikomos IV.2 straipsnio 2–5 dalys.

IV.6 STRAIPSNIS

Arbitrų honorarai

1. IV.7 straipsnyje nurodyti honorarai turi būti pagrįsti, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą, arbitrų jai skirtą laiką ir visas kitas svarbias aplinkybes.
2. Parengiamas ir prireikus atnaujinamas sąrašas, kuriame nurodomos dienos kompensacijos ir didžiausias bei mažiausias valandų skaičius, bendras visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat Susitarimui dėl sveikatos, Susitarimui dėl prekybos žemės ūkio produktais ir Susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo. Komitetas tą sąrašą savo sprendimu patvirtina ir atnaujina Susitarimo taikymo tikslais.

IV.7 STRAIPSNIS

Išlaidos

1. Kiekviena šalis padengia savo išlaidas ir pusę arbitražo teismo išlaidų.
2. Arbitražo teismas savo išlaidas nustato sprendime dėl bylos esmės. Šias išlaidas sudaro tik:
 - a) arbitrų honorarai, kurie nurodomi atskirai kiekvienam arbitrai ir kuriuos nustato pats arbitražo teismas pagal IV.6 straipsnį;
 - b) arbitrų patirtos kelionių ir kitos išlaidos ir
 - c) Tarptautiniam biurui mokami mokesčiai ir jo išlaidos.
3. 2 dalyje nurodytos išlaidos turi būti pagrįstos, atsižvelgiant į ginčo sumą, ginčo sudėtingumą, arbitrų bei arbitražo teismo paskirtų ekspertų jam skirtą laiką ir visas kitas svarbias aplinkybes.

IV.8 STRAIPSNIS

Išlaidoms padengti įnešama suma

1. Arbitražo pradžioje Tarptautinis biuras gali paprašyti, kad kiekviena šalis iš anksto įneštų vienodą sumą, kuri laikoma IV.7 straipsnio 2 dalyje nurodytų išlaidų avansiniu apmokėjimu.
2. Vykstant arbitražo procedūrai, Tarptautinis biuras gali paprašyti, kad šalys, be 1 dalyje nurodytų sumų, įneštų papildomas sumas.
3. Visos sumos, kurias šalys įneša pagal šį straipsnį, perduamos Tarptautiniam biurui, o šis jas išmoka faktiškai patirtoms išlaidoms, visų pirma įskaitant arbitrų honorarus ir Tarptautiniam biurui mokamus mokesčius, padengti.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

V.1 STRAIPSNIS

Pakeitimai

Komitetas gali savo sprendimais priimti šio priedėlio pakeitimus.
